

פרשת בהעלותך

אור הנר

מאת רחל קרן, קיבוץ עין הנצי"ב

מיקומה של פרשת העלאת הנרות בראש פרשת בהעלותך תמוה. הציווי על העלאת הנרות כבר נזכר בראש פרשת תצוה: "צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך כתית למאור להעלות נר תמיד", וחוזר שנית בפרשת אמור המרחיבה את תפקידי הכהנים: "צו את בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך... על המנורה הטהורה יערוך את הנרות". אם כן מה מקומה של חזרה נוספת על מצוות העלאת הנרות בפרשת בהעלותך? ובנוסף, גם הקשר הדברים אינו ברור, הרי אין כאן עיסוק בבניית המשכן כב"תצוה", ואף לא במצוות הכהנים כב"אמור".

רש"י מביא בקצרה את דברי מדרש תנחומא, כדרכו כאשר אין המקרא יוצא מדי פשוטו: "... לפי שכשראה אהרון חנוכת הנשיאים, חלשה דעתו בשלא היה עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו. אמר לו הקב"ה: 'חייך! שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומיטיב את הנרות'". מדרש זה, יותר משהוא פותר את הקושי דלעיל, עוד מוסיף ומעלה שאלות. האמנם אהרון, שכל עבודת המשכן והמקדש מכאן ואילך תהיה מוטלת רק עליו ועל בניו ועל שבטו, צריך שתיחלש דעתו לנוכח ההתנדבות, המרשימה אמנם, אך החד-פעמית, של נשיאי השבטים? ועוד, כפי ששואל רמב"ן, מדוע ניחמו בעבודה שגרתית זאת ולא בשיא העבודה הנזכר – בכך שרק הוא כשר לעבודת יום הכיפורים?

להלן אציע שלש תשובות אפשריות לשאלות אלו, אשר יש בהן הסבר לסיבת כתיבת המצוה דוקא כאן, ואף נוכל ללמוד מהן לחיינו אנו:

- הרמב"ן חוזר ללשון המדרש, שלא הובא בשלמותו על ידי רש"י, וכדרכו מפרש את הדברים על דרך "מעשה אבות סימן לבנים". וכך, בלשון המדרש, היתה תשובת ה' לאהרון על "חולשת דעתו" ביחס לנשיאים:
"אמר לו הקב"ה למשה: לך אמור לאהרון: אל תתירא, לגדולה מזאת (והכוונה לקרבנות הנשיאים) אתה מתוקן! הקרבנות, כל זמן שבית המקדש קיים הם נוהגין, אבל הנרות - לעולם "אל מול פני המנורה יאירו....", וכל הברכות שנתתי לך לברך את בני אינן בטלים לעולם".
עד כאן לשון המדרש. תמה הרמב"ן: הרי עם החורבן בטלו הן הקרבנות והן הדלקת הנרות במנורה? וזה הוא הסברו: "רמז לו לנרות בית חשמונאי, שנוהגים אף לאחר החורבן בגלותנו, וכן ברכת כהנים הסמוכה לחנוכת הנשיאים נוהגת לעולם".
וכלשונוה של נחמה לייבוביץ: מן האור הגדול שהדליק אהרון קדוש ה' במשכן שביב

אור התמלט לכל הדורות בנרות חנורה להאיר חשכת הגלויות! פרשת חנוכה המשכן, אם כך, "מוקפת" במצוות המתמידות את הברכה שבמשכן ואת אורו לדורות!

- ר' יצחק הורביץ בעל הפירוש "באר יצחק" מפרש: חנוכה הנשיאים היא כסעודה גדולה שעורכים למלכים לכבוד חנוכה משכנם, סעודה המיועדת למתכנסים אל הבית פנימה. ואילו אור הנרות הוא זה שבוקע החוצה ומאיר את כל סביבותיו, ולכן "שלך גדולה משלהם"!

- ופירוש נוסף: פרשות במדבר – בהעלותך (פרקים א – י), מלמדות אותנו שעבודת ה' במשכן שנחנך זה עתה ובשכינת ה' בתוך מחנה בני ישראל, תלויים בשותפות הציבורית ובמקומו של כל יחיד בתוכה. משאלתו של אהרון המוצאת הד במדרש היא להיות שותף לאותה חויה מרוממת של שנים עשר ימי חנוכה המזבח וקרבת הנשיאים איש איש בשם שבטו. מקומם של הכהנים המורם מעם, מרוחק מאותה שותפות, ועל כך מיצר אהרון. על כן ניתנה לו שוב מצוות הדלקת האור – השופע מן המשכן ומאיר לכל סובביו.

החזרה על הזכרת מצות העלאת הנרות כאן – בסיכומם של כל הפרקים הבונים את המחנות סביב משכן ה', מלמדת אותנו על הכח היוצא מקיום המשכן אל כל סביבות המשכן ואף אל הדורות העתידיים לבוא. אפשרות הארה זאת לכלל נובעת משותפותו של כל אחד בקיום המשכן.

פעולת האור היא פעולה בזמן (לדורות) ובמקום (לכל סביבותיו), והיא פעולה כשל אותו הנר שכל הרוצה ליהנות מאורו יכול לבוא וליטול ולא יחסר מאור הנר. ואף היום, כשאין משכן ומקדש, עדיין בוקע אותו האור, "כי נר מצוה ותורה אור"!
יהיה רצון שנזכה תמיד ליהנות מאור זה, ואף להפיצו.

רחל קרן היא חברת קיבוץ עין הנצי"ב, מלמדת במדרשת הבנות של הקיבוץ הדתי בקיבוץ עין הנצי"ב, נשואה לגדליה ואם לשלושה ילדים.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: webmaster@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

הקיבוץ הדתי, דובנוב 7, ת.ד. 40015, תל אביב 64732 | טל: 03-607-2777 | פקס: 03-695-7039